

взаємодії. Крім істотного підвищення контрольних функцій щодо реалізації законів має бути враховано і інтереси сусідів, оскільки, розвиток особливо великих промислових комплексів може впливати скажімо на екологію. Аналіз виконання законів дозволяє найбільш правильно і глибоко розуміти сутність процесу і відповідним чином реагувати на позитивність результату. Виконання законодавства в науково-технічній та інноваційній сфері є вкрай незадовільним, що істотно впливає на падіння інноваційної активності в Україні. Поширилася практика призупинення дії статей законів у частині фінансування та стимулювання науково-технологічної та інноваційної діяльності.

Література

1. Соснін О.В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: Монографія.-К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 572 с.
2. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. - К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.

Озтюрк Т.В., студент
Донецький державний університет управління
м. Донецьк, Україна

АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ В ЛАНЦЮГУ ПОСТАЧАННЯ

Протягом останніх років як серед теоретиків, так і серед практиків зростає зацікавленість до проблеми, що пов'язана із створенням вартості для споживача, що відповідно і зумовлює появу ряду концепцій стосовно дослідження в напрямі вартості й формування поняття ланцюга вартості. Воно трактується як процес додавання вартості до товару, який починається з процедур, що пов'язані із закупівлею підприємством елементів необхідних для виробничого процесу (сировини, матеріалів, напівфабрикатів, тощо) й охоплює виконання операцій виготовлення (виробництво), а закінчується продажем товару й наданням послуг клієнтам.

Проблематика ефективного управління матеріальними, інформаційними потоками від постачальника до кінцевого споживача на основі концепції формування доданої вартості знайшла певне відображення у працях багатьох вітчизняних, зокрема, Є.В Крикавського, Р.Р Ларіної, В.Е. Николайчука, М.А. Окландера, Н.І. Чухрай, та зарубіжних, зокрема, Д.Бауерсокса, М.

Кристофера, К. Лайсонс, Д. Уотерса вчених [1-5].

Виділяють такі концепції формування доданої вартості:

- ланцюг вартості за М. Портером;
- цикл створення вартості за К. Флетчером;
- процесний ланцюг вартості за Д. Кушманом і С. Кінгом;
- модель п'яти груп партнерів або канадська модель.

Розглянемо ланцюг вартості за М. Портером детальніше, тому що саме аналіз ланцюга вартості був направлений на виправлення кількох критичних недоліків, пов'язаних з фокусуванням на попередніх інструментах управління. Він забезпечив значний прорив у середині 1980-х рр., який дозволив стратегам відійти від неясних узагальнень і якісного критичного припущення про те, що джерела конкурентної переваги існували в самій організації і серед галузевих конкурентів.

Так в ланцюгу вартості за М. Портером [1, с. 87-88] сконцентровано увагу на організаційних відносинах, при цьому важливим є той факт, що підприємства поєднують свої ланцюги вартості через коаліції. Таким багатоелементним ланцюгом вартості виступає інтегрований ланцюг постачання. Ланцюг вартості є множиною окремих, але тісно взаємопов'язаних процедур, які створюють корисність. Дії, які створюють вартість, визначаються як процедури корисності (value activities), що приносять прибутки тоді, коли вартість перевищує їх витрати. Процедури, які створюють вартість, поділяються на основні та допоміжні. До перших належить логістика виробництва, дистрибуції, постачання, а також обслуговування споживачів і маркетинг. Додатковими процедурами є: закупівлі, технології, управління людським потенціалом й інфраструктура підприємства. Згідно теорії ланцюга вартості, конкурентну перевагу підприємства на ринку може зміцнювати вміла співпраця на стику окремих процедур, наприклад, логістики і виробництва або логістики і маркетингу. Сучасні методи управління переміщенням, такі як "just in time", "quick response", ECR (effective consumer response), а також концепції управління: outsourcing, lean management або lean logistics, призводять передовсім до встановлення стратегічних коопераційних зв'язків [5, с. 87-88]. Принципом формування ланцюгів поставок є зростання компетенції, яка розглядається в контексті цілої системи.

Виходячи з аналізу принципів формування доданої вартості, необхідним елементом є дослідження та розроблення системи формування доданої вартості в ланцюгу поставок на основі основних принципів логістики, які, в свою чергу, дозволять зі сторони споживача покращити якість, знизити витрати, скоротити термін поставок, підвищити конкурентоспроможність товару та зі сторони постачальника – покращити збут, сформувати довготривалі угоди, здійснити надійність прогнозування, забезпечити зростання прибутку.

Література

1. Чухрай Н. Формування ланцюга поставок: питання теорії та практики: монографія / Н. Чухрай, О. Гірна. – Львів: "Інтелект-Захід", 2007. – 232с.
2. Трансформація вартості у розвитку відносин «підприємство-клієнт»:

монографія /А.Чубала, Р.Неструй, К.Мазурек-Лопацинська та ін.. – Львів: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2007. – 250с.

3.Загородній А.Г.Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп./А.Г. Загородній, Г.Л.Вознюк, Т.С. Смовженко. – К.: Т-во “Знання”, КОО; Львів: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2002. – 566 с.

4. Чухрай Н.І. Оцінювання та розвиток відносин між бізнес-партнерами: монографія. / Н.І.Чухрай, Я.Ю. Криворучко – Львів: Видавництво «Растр-7», 2008 – 360с.

5. Вумек Дж. П. Бережливое производство. Как избавиться от потерь и добиться процветания вашей компании / П.Дж.Вумек, Т.Дж.Даниел. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008.

Окопний Л.С., студент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

АДАПТИВНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙ

Сьогодні вплив інновацій на діяльність і розвиток підприємств неможливо переоцінити. Цей вплив характеризується радикальністю і комплексністю та виявляє свою дію у вигляді здобуття підприємствами конкурентних переваг і більш повного задоволення потреб споживачів, зменшення частки затрат на традиційні ресурси в структурі витрат підприємства. Особливу роль в інноваційній сфері діяльності підприємства відіграє адаптивне управління. Актуальними є питання взаємозв'язку між інноваціями й адаптивним управлінням, а також роллю інновацій в адаптивному розвитку підприємств.

Адаптивність – це властивість системи чи об'єкта пристосовуватися до змін умов зовнішнього та внутрішнього середовища [4]. Більш повне визначення, яке висвітлює суть адаптивного управління, дає Г. В. Бушмелева: “Адаптивне управління акумулює знання про стан і розвиток системи управління, методи й інструменти його використання в системних об'єктах, дозволяє перейти від емпіризму в теорії і практиці управління до професіоналізму діяльності менеджерів, тобто до науково обґрунтованого виконання управлінської діяльності” [1].

Т. В. Гринько адаптивне управління підприємством трактує як „цілеспрямований процес прийняття рішень в умовах безлічі впливів ендогенного та екзогенного характеру, що потребує втілення управлінських рішень з точки зору можливих їх альтернатив і наслідків, які загалом